

5

XI

2001

**expertní
centrum IBM**

U

UDÁLOSTI

na VUT v Brně

**vydavatelé vysokých
škol na Světu knihy**

**Den sportu
na VUT v Brně**

**VUT v Brně navštívil
JUDr. Otakar Motejl**

Obsah

- 3 PRAŽSKÝ SUMMIT O BUDOUCNOSTI
EVROPSKÉHO VZDĚLÁVÁNÍ**
- 4 TOWARDS THE EUROPEAN HIGHER EDUCATION AREA**
- 7 INAUGURACE PRVNÍHO REKTORA
UNIVERZITY TOMÁŠE BATI VE ZLÍNĚ**
- 8 OMBUDSMAN JUDR. OTAKAR MOTEJL NA VUT V BRNĚ**
- 9 VUT V BRNĚ A SIEMENS UZAVŘELY
SMLOUVU O SPOLUPRÁCI**
- 10 CESTA VARHAN DO AULY V CENTRU VUT V BRNĚ**
- 12 VÝSTAVA DIPLOMNÍCH PRACÍ
ABSOLVENTŮ FAVU VUT V BRNĚ**
- 13 SBÍRKA STUDIJNÍCH MODELŮ
NA FAKULTĚ STAVEBNÍ VUT V BRNĚ**
- 14 CENTRUM IBM V BRNĚ BUDUJE TÝM PROFESIONÁLŮ**
- 16 CENTRUM APLIKOVANÉ KYBERNETIKY NA VUT V BRNĚ**
- 18 VYDAVATELE VYSOKÝCH ŠKOL
POPRVÉ SPOLEČNĚ NA SVĚTU KNIHY**
- 23 INFORMACE**
- 26 DEN SPORTU NA VUT V BRNĚ**

Pražský summit o budoucnosti evropského vzdělávání

V květnu se v Praze odehrály dvě mezinárodní události s mimořádným významem pro vysoké školství

Ve dnech 18. a 19. května 2001 se konal Pražský summit – první konference ministrů následující po podpisu Boloňské deklarace. Uskutečnil se na Pražském hradě pod záštitou prezidenta České republiky pana Václava Havla a ministra školství, mládeže a tělovýchovy ČR pana Eduarda Zemana. Kromě delegací ze signatářských zemí Boloňské deklarace se konference zúčastnili i zástupci vysokých škol, studentů, Evropské komise, Rady Evropy, UNESCO apod. Byly vyslechnuty návrhy a doporučení zástupců evropských vysokých škol i studentů, které se diskutovaly, aby na jedné straně mohl být vyhodnocen pokrok a problémy, se kterými se implementace Boloňské deklarace v uplynulých dvou letech setkávala, na druhé straně aby bylo možno navrhnout hlavní priority vývoje v nadcházejících letech tak, aby úspěšně pokračovalo budování evropského prostoru vysokoškolského vzdělávání.

Druhou akcí mezinárodního významu byl seminář Vedení, podnikání a akademické hodnoty, který se v Praze uskutečnil 20. a 21. května 2001. Seminář byl organizován Centrem pro studium vysokého školství v Praze, Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy ČR a programem OECD. Seminář se zabýval problémy managementu vysokých škol ve vztahu ke státu a trhu. Vedoucí a manažeři vysokoškolských institucí se často nacházejí v prostředí, které je bouřlivější, než by se dalo očekávat. Diskutovalo se o riziku, do něhož se vysoké školy dostávají kvůli tomu, že musí usilovat o rovnováhu mnoha faktorů. Musí udržovat rovnováhu mezi požadavky na rozšíření přístupu ke vzdělávání, inovacemi, podnikáním a zároveň musí zachovat kvalitu výuky a vědeckého výzkumu. Seminář poskytl komplexní pohled na různé aspekty řízení vysokých škol, např. na strategii myšlení, plánování a organizace, na lidské zdroje, řízení, finanční záležitosti a jiná pravidla managementu výuky a výzkumu, na management zahraničních vztahů a na vlivy globalizace. Podrobněji budou o semináři informovat Události v červnovém čísle.

Towards the European Higher Education Area

COMMUNIQUÉ OF THE MEETING OF EUROPEAN MINISTERS IN CHARGE OF HIGHER EDUCATION IN PRAGUE ON MAY 19TH 2001

Two years after signing the Bologna Declaration and three years after the Sorbonne Declaration, European Ministers in charge of higher education, representing 32 signatories, met in Prague in order to review the progress achieved and to set directions and priorities for the coming years of the process. Ministers reaffirmed their commitment to the objective of establishing the European Higher Education Area by 2010. The choice of Prague to hold this meeting is a symbol of their will to involve the whole of Europe in the process in the light of enlargement of the European Union.

Ministers welcomed and reviewed the report "Furthering the Bologna Process" commissioned by the follow-up group and found that the goals laid down in the Bologna Declaration have been widely accepted and used as a base for the development of higher education by most signatories as well as by universities and other higher education institutions. Ministers reaffirmed that efforts to promote mobility must be continued to enable students, teachers, researchers and administrative staff to benefit from the richness of the European Higher Education Area including its democratic values, diversity of cultures and languages and the diversity of the higher education systems.

Ministers took note of the Convention of European higher education institutions held in Salamanca on 29-30 March and the recommendations of the Convention of European Students, held in Göteborg on 24-25 March, and appreciated the active involvement of the European University Association (EUA) and the National Unions of Students in Europe (ESIB) in the Bologna process. They further noted and appreciated the many other initiatives to take the process further. Ministers also took note of the constructive assistance of the European Commission.

Ministers observed that the activities recommended in the Declaration concerning degree structure have been intensely and widely dealt with in most countries. They especially appreciated how the work on quality assurance is moving forward. Ministers recognized the need to cooperate to address the challenges brought about by transnational education. They also recognized the need for a lifelong learning perspective on education.

Further actions following the six objectives of the Bologna process

As the Bologna Declaration sets out, Ministers asserted that building the European Higher Education Area is a condition for enhancing the attractiveness and competitiveness of higher education institutions in Europe. They supported the idea that higher education should be considered a public good and is and will remain a public responsibility (regulations etc.), and that students are full members of the higher education community. From this point of view Ministers commented on the further process as follows:

Adoption of a system of easily readable and comparable degrees

Ministers strongly encouraged universities and other higher education institutions to take full advantage of existing national legislation and European tools aimed at facilitating academic and professional recognition of course units, degrees and other awards, so that citizens can effectively use their qualifications, competencies and skills throughout the European Higher Education Area.

Ministers called upon existing organisations and networks such as NARIC and ENIC to promote, at institutional, national and European level, simple, efficient and fair recognition reflecting the underlying diversity of qualifications.

Adoption of a system essentially based on two main cycles

Ministers noted with satisfaction that the objective of a degree structure based on two main cycles, articulating higher education in undergraduate and graduate studies, has been tackled and discussed. Some countries have already adopted this structure and several others are considering it with great interest. It is important to note that in many countries bachelor's and master's degrees, or comparable two cycle degrees, can be obtained at universities as well as at other higher education institutions. Programmes leading to a degree may, and indeed should, have different orientations and various profiles in order to accommodate a diversity of individual, academic and

labour market needs as concluded at the Helsinki seminar on bachelor level degrees (February 2001).

Establishment of a system of credits

Ministers emphasized that for greater flexibility in learning and qualification processes the adoption of common cornerstones of qualifications, supported by a credit system such as the ECTS or one that is ECTS-compatible, providing both transferability and accumulation functions, is necessary. Together with mutually recognized quality assurance systems such arrangements will facilitate students' access to the European labour market and enhance the compatibility, attractiveness and competitiveness of European higher education. The generalized use of such a credit system and of the Diploma Supplement will foster progress in this direction.

Promotion of mobility

Ministers reaffirmed that the objective of improving the mobility of students, teachers, researchers and administrative staff as set out in the Bologna Declaration is of the utmost importance. Therefore, they confirmed their commitment to pursue the removal of all obstacles to the free movement of students, teachers, researchers and administrative staff and emphasized the social dimension of mobility. They took note of the possibilities for mobility offered by the European Community programmes and the progress achieved in this field, e.g. in launching the Mobility Action Plan endorsed by the European Council in Nice in 2000.

Promotion of European cooperation in quality assurance

Ministers recognized the vital role that quality assurance systems play in ensuring high quality standards and in facilitating the comparability of qualifications throughout Europe. They also encouraged closer cooperation between recognition and quality assurance networks. They emphasized the necessity of close European cooperation and mutual trust in and acceptance of national quality assurance systems. Further they encouraged universities and other higher education institutions

to disseminate examples of best practice and to design scenarios for mutual acceptance of evaluation and accreditation/certification mechanisms. Ministers called upon the universities and other higher education institutions, national agencies and the European Network of Quality Assurance in Higher Education (ENQA), in cooperation with corresponding bodies from countries which are not members of ENQA, to collaborate in establishing a common framework of reference and to disseminate best practice.

Promotion of the European dimensions in higher education

In order to further strengthen the important European dimensions of higher education and graduate employability Ministers called upon the higher education sector to increase the development of modules, courses and curricula at all levels with "European" content, orientation or organisation. This concerns particularly modules, courses and degree curricula offered in partnership by institutions from different countries and leading to a recognized joint degree.

Furthermore Ministers emphasized the following points:

Lifelong learning

Lifelong learning is an essential element of the European Higher Education Area. In the future Europe, built upon a knowledge-based society and economy, lifelong learning strategies are necessary to face the challenges of competitiveness and the use of new technologies and to improve social cohesion, equal opportunities and the quality of life.

Higher education institutions and students

Ministers stressed that the involvement of universities and other higher education institutions and of students as competent, active and constructive partners in the establishment and shaping of a European Higher Education Area is needed and

welcomed. The institutions have demonstrated the importance they attach to the creation of a compatible and efficient, yet diversified and adaptable European Higher Education Area. Ministers also pointed out that quality is the basic underlying condition for trust, relevance, mobility, compatibility and attractiveness in the European Higher Education Area. Ministers expressed their appreciation of the contributions toward developing study programmes combining academic quality with relevance to lasting employability and called for a continued proactive role of higher education institutions.

Ministers affirmed that students should participate in and influence the organisation and content of education at universities and other higher education institutions. Ministers also reaffirmed the need, recalled by students, to take account of the social dimension in the Bologna process.

Promoting the attractiveness of the European Higher Education Area

Ministers agreed on the importance of enhancing attractiveness of European higher education to students from Europe and other parts of the world. The readability and comparability of European higher education degrees world-wide should be enhanced by the development of a common framework of qualifications, as well as by coherent quality assurance and accreditation/certification mechanisms and by increased information efforts.

Ministers particularly stressed that the quality of higher education and research is and should be an important determinant of Europe's international attractiveness and competitiveness. Ministers agreed that more attention should be paid to the benefit of a European Higher Education Area with institutions and programmes with different profiles. They called for increased collaboration between the European countries concerning the possible implications and perspectives of transnational education.

Continued follow-up

Ministers committed themselves to continue their cooperation based on the objectives set out in the Bologna Declaration, building on the similarities and benefiting from the differences between cultures, languages and national systems, and drawing

on all possibilities of intergovernmental cooperation and the ongoing dialogue with European universities and other higher education institutions and student organisations as well as the Community programmes.

Ministers welcomed new members to join the Bologna process after applications from Ministers representing countries for which the European Community programmes Socrates and Leonardo da Vinci or Tempus-Cards are open. They accepted applications from Croatia, Cyprus and Turkey.

Ministers decided that a new follow-up meeting will take place in the second half of 2003 in Berlin to review progress and set directions and priorities for the next stages of the process towards the European Higher Education Area. They confirmed the need for a structure for the follow-up work, consisting of a follow-up group and a preparatory group. The follow-up group should be composed of representatives of all signatories, new participants and the European Commission, and should be chaired by the EU Presidency at the time. The preparatory group should be composed of representatives of the countries hosting the previous ministerial meetings and the next ministerial meeting, two EU member states and two non-EU member states; these latter four representatives will be elected by the follow-up group. The EU Presidency at the time and the European Commission will also be part of the preparatory group. The preparatory group will be chaired by the representative of the country hosting the next ministerial meeting.

The European University Association, the European Association of Institutions in Higher Education (EURASHE), the National Unions of Students in Europe and the Council of Europe should be consulted in the follow-up work.

In order to take the process further, Ministers encouraged the follow-up group to arrange seminars to explore the following areas: cooperation concerning accreditation and quality assurance, recognition issues and the use of credits in the Bologna process, the development of joint degrees, the social dimension, with specific attention to obstacles to mobility, and the enlargement of the Bologna process, lifelong learning and student involvement.

(V době uzávěrky tohoto čísla Událostí nebyl dispozici autorizovaný český překlad komuniké)

Inaugurace prvního rektora Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně

Na Univerzitě Tomáše Bati ve Zlíně se uskutečnila slavnostní inaugurace této nově vzniklé univerzity a jejího rektora. Převzetím jmenovacího dekretu z rukou prezidenta České republiky Václava Havla již 10. května 2001 nastoupil oficiálně do funkce rektora UTB Prof. Petr Sába, který se významnou měrou zasloužil o vznik samostatné univerzity ve Zlíně.

Vlastní inaugurace historicky prvního rektora UTB ve Zlíně Prof. Sába a samotné instituce této vysoké školy se konala 16. května 2001. Do Zlína se v květnovou středu sjelo na pět set významných hostů a představitelů akademického, společenského, politického a podnikatelského prostředí jak z České republiky, tak i ze zahraničí (Kanada, Slovensko, Japonsko, USA, Mexiko a další). Slavnostnímu aktu byli přítomni pan Tomáš Baťa s manželkou a nejbližšími rodinnými příslušníky, předseda Národní rady Slovenské republiky pan Josef Migaš, náměstek ministra školství mládeže a tělovýchovy pan Josef Průša a další čtyři náměstci ministrů vlády ČR, kanadská velvyslankyně v ČR její Excellence Margaret Huber, olomoucký arcibiskup mons. Jan Graubner a další významní hosté. Přítomno bylo rovněž na dvacet rektorů a prorektorů českých a slovenských vysokých škol a dále třicet dva děkani a proděkani zastupujících své univerzity. Součástí inaugurace bylo i předání nových insignií - rektorského žezla a rektorského řetězu s medailí, jejichž autorem je známý český umělec ak. sochař Michal Vitánský. V závěru slavnostního ceremoniálu ocenil rektor UTB Prof. Petr Sába předáním pamětních medailí s portrétem Tomáše Bati I. dvanáct vybraných osobností, které významnou měrou přispěly k založení samostatné univerzity ve Zlíně. Mezi oceněnými byl i primátor města Zlína Zdeněk Dostál, senátorka Irena Ondrová a poslanec Parlamentu ČR Bohuslav Záruba.

Rozhovor s rektorem Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně Prof. Petrem Sábou

U: Mohl byste stručně vyjádřit vizi rozvoje Univerzity Tomáše Bati? Jací by měli být podle vašich představ studenti této školy?

V rozvojových záměrech předpokládáme, že na čtyřech fakultách univerzity bude studovat čtyři a půl tisíce studentů. Odborně se bude univerzita orientovat na obory technologické, ekonomické, reklamní a na informační technologie. Těmto oborům budou odpovídat jednotlivé fakulty. Pro tento počet studentů musíme také vytvořit odpovídající podmínky pro výuku, samostatné studium, pro ubytování i volný čas.

A jací budou naši studenti? Zdraví a pracovití, protože jako absolventi budou hledat a nacházet uplatnění nejen doma, ale

Inaugurace rektora Prof. Petra Sába na UTB ve Zlíně.

také v prostředí mezinárodního průmyslu a obchodu. Na to musí být připraveni odborně, jazykově (angličtina) a v mezinárodním prostředí se musí prosadit také jako silné osobnosti.

U: Považujete své zvolení rektorem za přirozený vývoj, nebo je to spíše odraz vašich osobních ambicí?

Na to je velmi těžké odpovědět. Já jsem tyto ambice nikdy neměl, moje profese je dostatečně zajímavá a je pro mne dostatečně motivující postupovat po žebříčku mezinárodních uznání. Funkce rektora je pro mne spíše citovou záležitostí ve vztahu k regionu a ke škole, na níž jsem vystudoval a kde již léta pracuji. V době mého působení v zahraničí jsem se však nemohl smířit s podceňováním Fakulty technologické zahraničními kolegy. To byl silný motiv k tomu, abych jim dokázal, že ve Zlíně jsme stejně dobří, možná i lepší než oni. Dnes má UTB několik týmů, které patří k předním světově uznávaným pracovištím.

U: Jaká je první věc, kterou musí rektor udělat po svém zvolení do funkce?

Z celé řady protokolárních kroků považuji za nejdůležitější dva: nový rektor musí být schopen jasně formulovat a sdělit akademické obci svoji vizi rozvoje univerzity, a za druhé – vyhledat a sestavit tým nejbližších spolupracovníků, s nimiž bude na uskutečnění této vize po tři roky svého funkčního období pracovat.

Ombudsman JUDr. Otakar Motejl besedoval na VUT v Brně

Z přednášky pronesené Dr. Motejlem v rámci besedy na VUT v Brně

Veřejný ochránce práv je institucí, která se globálně označuje slovem ombudsman. Institut vznikl na začátku 19. století na Islandu a později ve Skandinávii, kde vznikla spontánní potřeba části obyvatelstva, jež chtěla, aby poddaní občané měli zastání proti nastupující vrchnostenské svěvoli. Ještě na počátku 50. let byl úřad ombudsmana mimo Skandinávii takřka neznámý a nikde jinde než právě ve Skandinávii neexistoval.

Od poloviny 20. století se ale instituce postupně rozšiřovala nejen do mnoha zemí Evropy, ale i do celého světa. Všude, kde ombudsmeni působí, je jejich existence zosobněna názorem, že státní správa musí být vykonávána správně a spravedlivě, ale zároveň nestačí, aby o spravedlivém výkonu byli přesvědčeni pouze její představitelé – úředníci. Ombudsman umožňuje, aby stížnosti těch, kteří se domnívají, že úředníci nepostupují ve smyslu spravedlnosti a správnosti, byly nestranně a kompetentně posouzeny.

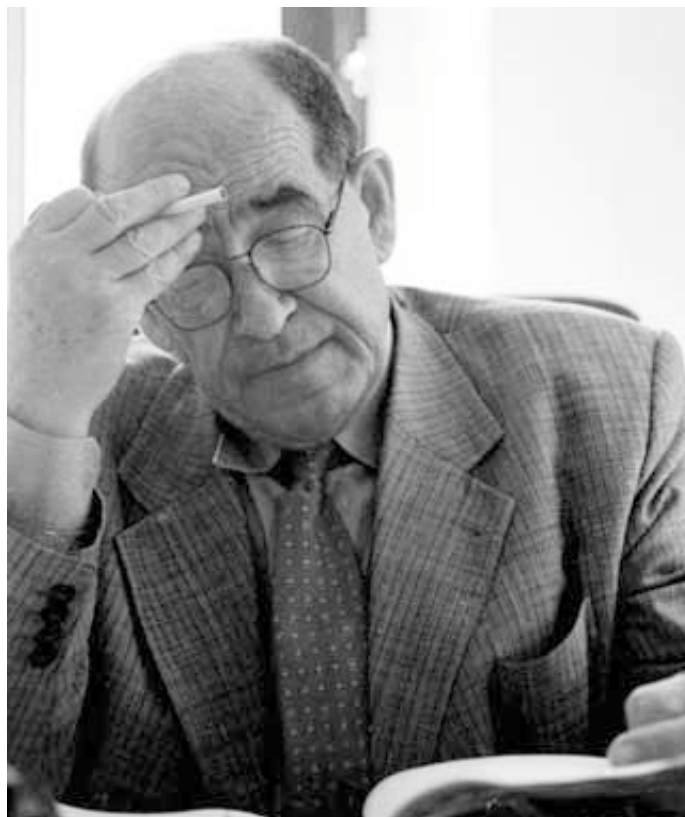
Koncepce pojetí instituce ombudsmana v České republice je tradičně evropská, ale má české zvláštnosti. Instituty veřejného ochránce práv jsou totiž ve většině evropských států napojeny na stávající parlamenty nebo vlády. Občané k této instituci tedy nemají přímý přístup a přicházejí k ní přes státní orgány. U nás je ombudsman postaven na širokých základech, které umožňují občanovi obrátit se na tuto instituci rovnou.

Moje pravomoc je u nás omezena základním předpokladem, že věci mohu kritizovat a hodnotit, ale nemohu je nijak rozhodovat. Nemohu nahrazovat rozhodovací činnost jakéhokoli jiného orgánu ani garantovat mocenským způsobem nápravu. Dokonce platí, že pokud vystoupím poté, co úřad rozhodl, může mnou kritizované rozhodnutí zůstat v účinnosti. To je slabina, ale svým způsobem i síla tohoto institutu. Není to instituce, která by nahrazovala státní orgány, konkurovala jim, ale měla by do budoucna ovlivňovat jejich činnost. Cílem činnosti ombudsmana je odhalování a odstraňování většinou právně obtížně postižitelných chyb státní administrativy. Je do jisté míry prostředníkem mezi občanem a státem, provádí korektury nedostatků veřejné správy, a to prostřednictvím neformálních návrhů nebo doporučení, prostřednictvím veřejného tlaku, ale i návrhem na zahájení soudního jednání. Hlavní význam ombudsmana v demokratických státech spočívá v rozšíření odpovědnosti veřejné správy vůči občanům.

Ve funkci jsem o 20. 12. takže moje poznatky jsou zcela předběžné. Za čtyři měsíce ve funkci mohu konstatovat, že práce je hodně – obrátilo se na mne více než tři tisíce lidí s nejrůznějšími stížnostmi a bolestmi. Kdyby toto číslo mělo být stabilní, nastaly by zřejmě problémy. Dokonce dnes musím řešit nepříjemné situace, kdy se na mě obracejí lidé kvůli průtahům, jež jim dělají úřady, a jejich vlastní podání u mě leží další měsíce.

K úspěšné činnosti veřejného ochránce práv budou nezbytné dva předpoklady. První, že vláda i veřejná správa přijmou veřejného ochránce práv jako pomocníka, nikoliv jako odpůrce, budou mu všestranně pomáhat a přijímat se vši vážností jeho doporučení s vědomím vlastní omylnosti a ochoty k nápravě vlastních chyb. Druhým předpokladem je povinnost veřejného ochránce práv přistupovat ke stížnostem nestranně a nepodjatě, ale zároveň taktně, citlivě a s odvahou.

For Summary see page 25

Ombudsman JUDr. Otakar Motejl. (Foto M. Dvořáková)

VUT v Brně a SIEMENS uzavřely smlouvu o spolupráci

27. dubna 2001 byla podpisem smlouvy o spolupráci prohloubená již probíhající kooperace mezi SIEMENS AG Österreich a VUT v Brně. Z této spolupráce by měli mít prospěch především studenti nové Fakulty informačních technologií.

Po skončení slavnostního aktu podpisu smlouvy si zástupci společnosti SIEMENS prohlédli areál učeben FEI VUT v Brně na Technické ulici. Podle děkana FEI Prof. Jana Honzíka přímo na místě přesvědčili o podmínkách, v jakých funguje škola, s níž se rozhodli spolupracovat. Hosté pak získali přehled o areálu Pod Palackého vrchem z ptáčí perspektivy ze střechy výškové budovy na Technické. Svou prohlídku školy zakončili v prostorách, kde bude umístěna vznikající Fakulta informačních technologií VUT v Brně na Božetěchově ulici, s níž bude SIEMENS hlavně spolupracovat.

SIEMENS bude na základě podepsané smlouvy podporovat obor informačních technologií. V návaznosti na již existující spolupráci bude rakouská společnost kromě finanční podpory vytvářet především možnosti pro vypracování diplomových prací a pro práci na společných projektech. Přípravuje se i poradenství při vytváření nových učebních plánů. Pro absolventy VUT v Brně – inženýry s kvalitním vzděláním – může SIEMENS prostřednictvím své dceřiné společnosti ANF DATA spol. s r. o. nabídnout atraktivní pracovní místa s úkoly z oblasti inovačních technologií.

Pracoviště společnosti ANF DATA spol. s r. o. v Brně bylo založeno v lednu 2000. V současné době zde pracuje asi 60 vysoko-

ce kvalifikovaných vývojářů softwaru v úzké spolupráci s akciovou společností SIEMENS Rakousko, v oblasti vývoje UMTS, IP-technologií a datových sítí. Současný úspěšný růst počtu pracovníků byl možný i díky umístění VUT v Brně. ANF DATA zase nabízí absolventům atraktivní pracovní příležitost. Tato skutečnost a pozitivní zkušenosti při vývoji projektů jsou základem dalšího budoucího rozvoje pracoviště v Brně.

ANF DATA spol. s r. o. je firma s většinovým podílem SIEMENS AG Österreich, divize vývoje programů a systémů PSE. Firma nabízí kompletní služby v oblasti IT, jako je např. poradenství, systémová integrace, projektování systémů IT včetně vývoje softwaru, dodávky hardwaru, školení, systémová a uživatelská podpora. Těžiště obchodní činnosti na českém trhu tvoří databázové a internetové systémy (zdravotní pojišťovny, Úřad sociálního zabezpečení, České dráhy, supermarket, banky, stavební spořitelny apod.). Pro zahraničí jsou to průmyslové systémy, řešení z oblasti sítí, datových komunikací a vývojové segmenty pro e-busines. Vývoj programů a systémů PSE, divize SIEMENS AG Österreich, je jedním z největších evropských vývojových pracovišť pro software a elektroniku. PSE nabízí široké spektrum služeb v celé oblasti informačních a komunikačních technologií.

SUMMARY:

Siemens AG Austria signed a co-operation agreement with Brno University of Technology. Apart from providing funding, Siemens, as one of the largest software developing companies, will participate in students' degree projects. The co-operation will also cover new curricula with students being offered practical placements to be able to work with new technologies.

Prohlídka kampusu VUT v Brně z ptáčí perspektivy.

Cesta varhan do auly v Centru VUT v Brně

Profesor Jiří Jan z FEI VUT v Brně se kromě vědecké práce celoživotně zabývá konstrukcí i hrou na varhany. Měl hlavní podíl na tom, že před rokem byly instalovány v Centru VUT v Brně nové varhany, a stal se jejich kustodem. Varhanám se věnuje i jeho publikace Chvála varhan připravovaná v nakladatelství VUTIUM. Varhany jsou hlavním tématem rozhovoru, který Prof. Jiří Jan poskytl Událostem na VUT v Brně.

U: Jaká byla cesta varhan do auly v Centru VUT v Brně?

Nástroj je na VUT v Brně od podzimu roku 1999 a byl uváděn do provozu současně s otevřením budovy Centra VUT na Antonínské ulici. Podařilo se asi vytvořit světový rekord v rychlosti postavení varhan, od podepsání smlouvy do kolaudace nástroje uplynulo asi pět měsíců, to je mimořádně krátká doba. Myšlenka postavit na VUT v Brně varhany krystalizovala v průběhu rekonstrukce budovy na Antonínské ulici. O varhanách pro aulu se však mluvilo už v roce 1995, kdy se uvažovalo o jejich umístění do staré budovy rektorátu. Když se začala rýsovat možnost na Antonínské, padlo rozhodnutí, že varhany budou umístěny tam. V nové aule jsou navíc lepší akustické podmínky. Byla to příznivá shoda okolností. U nás je málo vysokých škol, které mají ve své aule varhany.

U: Vy osobně máte zásluhu na instalaci varhan na VUT v Brně...

Můj podíl je iniciační. Pomáhal jsem dát dohromady skupinu lidí, která se pak realizací zabývala a dotáhla věc do konce. Rozhodující podíl na získání varhan pro VUT v Brně měl tehdejší rektor, profesor Vavřín, který rozhodl, že se budou stavět. Podstatnou mírou se zasloužila také profesorka Veselá, někdejší rektorka JAMU, která záměr zaštitila svou uměleckou autoritou. Bylo to signálem, že propagace nástroje není jen záležitostí amatérů, ale i profesionálů. V současné době jsem pověřen funkcí kustoda těchto varhan, které si velmi vážím. Spočívá v tom, že mám nástroj na starosti, pečuji například o to, aby byl pravidelně kontrolován, zajišťuji opravy eventuálních závad. Jinak mám na starosti také to, aby se využití varhan blížilo jakémusi ideálnímu stavu – aby se používaly, ovšem pouze způsobem tomuto nástroji odpovídajícím. Nástroji totiž neprospívá, když se na něj nehraje, stejně jako hraje-li se na něm nedobře. Na VUT v Brně je našťastí obecná tendence pořádat koncerty nebo akademická setkání, při nichž se varhany využijí profesionálně.

U: Jak se profesor techniky dostane ke hře na varhany a k hudbě vůbec?

Skutečnost, že se pracovníci exaktních zaměření zabývají hudbou a varhanami, není nic zvláštního nebo neslučitelného. Byl

jsem nedávno na Matematicko-fyzikální fakultě Univerzity Karlovy a setkal jsem se tam s významnými vědci, kteří se zabývají informatikou a matematikou. Ukázalo se, že mají velmi hluboké zájmy o uměleckou sféru: jeden z nich se zabývá malířstvím, jiný je dokonce profesionálně školeným varhaníkem. S tím se člověk setkává dost často. Lidé, kteří dělají náročnou abstraktní profesi, hledají určitou protiváhu. Neřekl bych proto, že je můj případ nějak výjimečný, je to spíš běžné. Moje cesta k varhanám je dlouhodobou záležitostí, od malička jsem se učil hře na klavír a v určité etapě pošetilého mládí jsem dokonce uvažoval o tom, že se hudební dráze budu věnovat profesionálně. Pak jsem se ale rozhodl pro jiný směr. V pozdějším věku jsem měl příležitosti ke školení u profesionálního varhaníka, svět aktivního provozování hudby mi byl vždy blízký. Na druhé straně je ovšem třeba jasně odlišovat sféru dokonalé interpretace profesionálních hudebníků a svět amatérů, kteří hrají především pro vlastní potěšení.

U: O varhanách v Centru VUT v Brně vychází v nakladatelství VUTIUM publikace. Co obsahuje a proč vlastně vzniká?

Námět vyšel ze zkušenosti s návštěvami zahraničních varhan, restaurovaných i nově postavených. Když se uvádějí do provozu, je to vždy velká událost. Samotné kolaudační řízení je složité, ale navíc je to spojeno i se slavnostním koncertem a často se takové akce spojují s vydáním pamětního spisu. Ten má přinést informace o nástroji. Knížka směřuje k tomu, aby byla spisem, jenž se předává dál – jejím úkolem je předně přinést úvodní informace pro ty, kdo by se mohli o varhany teprve začít zajímat, a v dalším je určena i pro lidi, kteří už o varhanách něco vědí a chtějí zjistit podrobnosti o tom, jak je tento konkrétní nástroj koncipován, jakou má dispozici... Na světě nejsou mezi pravými varhanami dva nástroje stejné, každý je originál. Proto je pro každého zájemce vždy vzrušující, když má možnost seznámit se s novým nástrojem. Mnoho návštěvníků koncertů neví, jak jsou varhany vlastně koncipovány. Proto je v publikaci kapitola o tom, jakou tyto konkrétní varhany mají zvukovou výstavbu, jaké typy píšťal, jak je fungování technicky zařízeno. Doufám, že posluchač tak začne věřit, že takový nástroj nelze zaměnit elektronickou náhražkou. Poučený posluchač je pak nejlepším obhájcem toho, aby skutečné varhany nevymřely.

For Summary see page 25.

Nové varhany v Centru VUT v Brně

Profesor Jiří Jan se letos dožívá významného životního jubilea – šedesáti let. Narodil se 2. června 1941 v Brně, studia VUT skončil s vyznamenáním v roce 1963 a nastoupil na místo asistenta, později odborného asistenta na katedře radioelektroniky. Po vytvoření katedry lékařské elektroniky v roce 1967 na ni přešel. V roce 1978 se habilitoval na základě práce „Rekurzivní metoda nelineární analýzy“ a v témže roce se stal docentem. Ve vědecké práci se zabýval několika okruhy problémů. První se týkal teorie a numerické analýzy problémů elektromagnetického pole. Později se zaměřil na analýzu elektronických obvodů pomocí počítačů. Od roku 1976 vedl tým, který řešil úkol „Analýza biosignálů – diskretní metody“. V roce 1990 se stal profesorem.

Profesor Jiří Jan je členem řady vědeckých i kulturních společností a věnuje se hře na varhany i teoretickým úvahám o tomto hudebním nástroji.

Proč se staví varhany

Varhany se staví, neboť jsou ze své podstaty krásné: jejich princip je jednoduchý, a tedy technicky krásný, a to se projevuje i na vnějším vzhledu. Je vůbec obtížné navrhnout věc tak funkční nepěkně; navíc ti, kdož se kolem návrhu varhan pohybují, jsou většinou lidé pro věc zapálení, což se na výsledku zpravidla projeví. Píšťalové varhany nejsou sériovým výrobkem, nýbrž výsostně individuálním dílem, zasazeným do konkrétního prostoru svým zvukem i vzhledem. V některých případech jde o umělecký artefakt – zvukově či architektonicky nebo dokonce (a často) v obojím smyslu; v každém případě jsou dobré varhany kusem poctivého uměleckého řemesla. Na rozdíl od elektrických nástrojů nesou otisk osobností svých tvůrců i doby svého vzniku, kterou pak (v dobrém a někdy i v nedobrému) reprezentují v dalších staletích. Varhany tvoří podstatnou součást interiéru, v němž jsou situovány, a kromě své zvukové funkce pak dodávají prostoru důstojnost, jinak nedostižnou.

Dobré varhany se staví také proto, že nás obvykle přežijí. Na rozdíl od vybavení laboratoří či dokonce výpočetní techniky nebudou za několik let beznadějně zastaralé, ale stárí jim dodá jak krásu ve zvuku, tak cenu starožitnosti.

Varhany jsou moderní, srozumitelné i záhadné v kterémkoli století. Ačkoli je mnoho známo o akustice píšťal a je možno počítačově simulovat žádoucí vlastnosti i záludnosti varhan, přece jen je problém jejich stavby a kvality skoro stejně záhadný jako problém struktury vesmíru. Stavba varhan je dobrodružství – výsledek je očekáván s napětím a pozná se, až už nelze nic měnit; doopravdy bude zhodnocen nejspíš až další generací.

...

Konečně – či spíš na prvním místě – varhany jsou výjimečný hudební nástroj, jehož koncertní literatura patří mezi nejbohatší a naslouchají mu i mnozí, kteří jinak tzv. vážnou hudbu považují za omezování svých lidských práv. Zvuk varhan je specifický a ve svých jemnostech těžko napodobitelný. O omezeních daných principem – „ztrnulém“ tónu, určitých typech jeho nestability a charakteristickém nasazování zvuku jednotlivých rejstříků – dnes víme, že v tom je právě ono kouzlo a v těchto jemnostech také rozdíl mezi dobrými a špatnými varhanami. Kromě koncertního je neméně významné využití obřadní: „pevný“ zvuk varhan velmi dobře koresponduje s charakterem obřadů, jichž si po období znesvěcení začínáme opět vážit.

Z připravované publikace Chvála varhan profesora Jiřího Jana

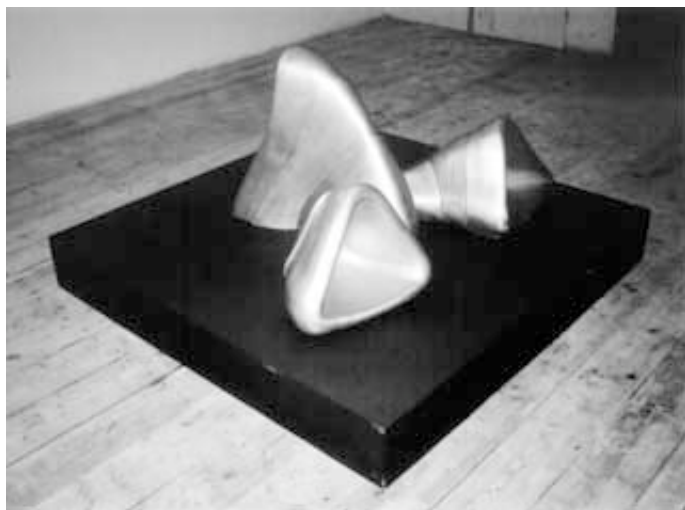
Výstava diplomních prací absolventů FAVU VUT v Brně

Fakultu výtvarného umění VUT v Brně, která je jednou z mladších fakult brněnského Vysokého učení technického, opouští letos v květnu v pořadí už čtvrtá skupina absolventů magisterského studia. Jako každoročně pořádáme i letos výstavu výsledků jejich praktických diplomních prací. Představují ukázky různých forem uměleckého projevu v rozmezí od tradičních disciplín (malby, plastiky, grafiky) ke konceptuálním pracím a designu.

Absolventi Ústavu klasických disciplín obou malířských ateliérů Fakulty výtvarných umění VUT v Brně, Michaela Křížová, Lubomír Typlt a Marie Slavotínková, vystavují své práce v letohrádku Mitrovských. Rozměrný obraz Jitky Pittnerové je umístěn ve dvoraně rektorátu VUT v Brně na Antonínské 1, spolu s plastikami Hynka Schreibera a Daniela Šenkeřika, absolventů ateliéru figurativního sochařství. Ladislav Jezbera z ateliéru nefigurativního sochařství představuje svou diplomní práci na téma Vůně a prostor na samostatné výstavě v synagoze v Hranicích na Moravě. Ateliér grafiky má čtyři absolventy: Pavla Jarmarová a Jitka Žabková vystavují své instalace v letohrádku Mitrovských, Ján Lastomirský grafické listy v budově rektorátu VUT v Brně a Anna Dorušková postavila svůj papírový dům na nádvoří Pražákova paláce na Husově ulici.

V prostorách bývalé menzy VUT v Brně na Údolní 19 jsou instalovány práce studentů Ústavu nových disciplín: rozostřené fotografie Karin Huterové, práce Alice Pavelcové a interaktivní instalace Michala Murina z ateliéru intermedií, Václava Skácela

Diplomová práce Daniela Šenkeřika, ateliér nefigurativního sochařství.

Obhajoba diplomové práce v ateliéru nefigurativního sochařství před budovou FAVU. Diplomant Hynek Schreiber.

a Petra Šestáka z ateliéru environmentu a internetový projekt Víta Krause z ateliéru foto-performance.

Práce všech absolventů Ústavu designu jsou v letohrádku Mitrovských. Kateřina Krejčířová a Bernard Netopil z grafického designu vystavují plakáty, Lada Novotná netradiční obaly na šperky. Průmyslový design je zastoupen atypickým kancelářským nábytkem Šimona Rujbra, Bernard Netopil navrhl řešení vnitřního prostoru kabiny nákladního automobilu a Kateřina Pavelcová modulový systém interiérového nábytku. Práce Pavla Zemčíka z ateliéru papír a kniha má název Transformace knihy.

Diplomní práce Ladislava Jezbery a Pavla Zemčíka byly navrženy zkušební komisí na cenu rektora.

(připravila Daniela Veškrnová)

SUMMARY:

In May, the fourth consecutive group of Master's degree graduates are leaving the Faculty of Fine Arts, which is one of the youngest BUT faculties. As usually, also this year we are organizing an exhibition of their practical degree projects. These are demonstrations of various forms of artistic creativity ranging from the traditional disciplines (painting, sculpture, graphic arts) to conceptual works and designs. Students are exhibiting their works in the Mitrovských summerhouse, in the hall at the Rector's Office, in the courtyard of the Pražákův Palác in Husova street and in other places.

Sbírka studijních modelů na Fakultě stavební VUT v Brně

Na Fakultě stavební VUT v Brně slouží studijním účelům i prezentaci fakulty početná sbírka modelů pozoruhodných a významných staveb. Sbírka má svou předchůdkyni v souboru sto dvaceti mostních modelů ve velkomeziříčském Muzeu silnic a dálnic. Prvním exponátem byl model dřevěného krytého silničního mostu přes Zdobnici u východočeského Pekla, který vytvořil student David. I ostatní modely ve Velkém Meziříčí pocházejí od studentů VUT v Brně. Jde o zvedací most přes Baťův kanál v Uherském Ostrohu od Josefa Kolaji, sochami zdobené modely mostů ve Žďáře nad Sázavou, Náměšti nad Oslavou, Brtnici, Miloticích, třímetrový model Karlova mostu od Rostislava Maňáka.

Na VUT v Brně začal soubor modelů narůstat po roce 1990. Prvním byl model pražského renesančního letohrádku královny Anny – Belveder, v rychlém sledu pak následovaly modely českých a německých hradů a zámků – Kokořína, Karlštejna, Kostí, Březnice, Sychrova, Pražského hradu. Ke sbírce patří soubor modelů lidových roubených staveb z Valašska i soubor modelů mostních – z francouzského Cahorsu, Tunelový most metra z Prahy-Lučin, z Přerova i londýnský Tower – model mostu i hradu. K nejpracnější modelům patří drážďanský Frauenkirche, španělský královský Escorial od Petra Ugrína a budapeštský parlament od studenta Mathé. Ve studentce Janě Vackové organizátoři sbírky objevili nejen zručnou ilustrátorku obrazových nástěnných map českých a italských železničních mostů, ale i úspěšnou sochařku: její moduritové sošky zdobí modely kamen-

Sbírka studijních modelů na Fakultě stavební VUT v Brně.

ných mostů v Bělé nad Radbuzou, Dobříví, Brtnici, Veverí i model rekonstruovaného starobrněnského mostu tzv. „dlouhého“.

Ve sbírce je i soubor modelů románských staveb z Mohelnice, Kondrace, Řípu, Tismic, Prahy-Kyjí, Vinice a Holubic. Z modelů divadelních budov lze uvést pražské Národní divadlo a Stavovské divadlo a operu v Sydney. Studentka Vendula Sychrová z USA zhotovila nejen model Sychrova, ale i svatopeterské římské baziliky. Modely kostelů zobrazují stavby z Brna-Husovic, neorománskou baziliku z Židenic, pravoslavného kostela na Pellicově ulici.

Moderní brněnskou architekturu reprezentují modely vily Tugendhat, Karfíkova Baťova paláce na Kobližné ulici, vytvořený studentkou Vašutovou, od níž rovněž pochází model roubeného dřevěného kostela z Velkých Karlovic. Z antických a starověkých staveb jsou ve sbírce modely chrámu v Luxoru, pyramid, řeckých chrámů, chrámu Hagia Sofia z Istanbulu.

Celá sbírka obsahuje na tři sta exponátů sloužících nejen studentům VUT v Brně, ale rovněž studentům nevidomým. V poslední době došlo k jejímu rozšíření o model otevíracího mostu v Komárně a obydlí na mostu Ponte Vecchio v italské Florencii.

(připravil PhDr. Dušan Josef, správce sbírky,
foto Michaela Dvořáková)

Mezi exponáty sbírky dominují modely středověké architektury.

For Summary see page 25

Centrum IBM v Brně buduje tým profesionálů

Ing. Radek Sazama, generální ředitel expertního centra IBM v Brně.

Společnost IBM, která ve spolupráci s agenturou CzechInvest, Magistrátem města Brna a brněnskými vysokými školami zahájila projekt na vytvoření několika set pracovních míst, začíná s výběrem pracovníků pro nově zřízené centrum v Českém technologickém parku. Zde na začátku května dokončila úpravu nových prostor v Listově budově, kde vytvořila moderní pracoviště včetně školících prostor pro dvě stě nových zaměstnanců. „Jde o centrum soustřeďující softwarové odborníky, kteří budou pomocí dálkového vysokorychlostního připojení poskytovat služby pro zabezpečení a rozvoj informačních systémů a programového vybavení našim zákazníkům dvacet čtyři hodiny denně sedm dní v týdnu. To je také důvod, proč poptávka po takovém typu služeb – outsourcingu – neustále vzrůstá,“ uvedl Ing. Radek Sazama, generální ředitel expertního centra IBM v Brně.

Outsourcing informačních systémů zákazníků bude v praxi znamenat nejen bezporuchový provoz těchto systémů, ale i jejich rozvoj podle požadavků zákazníka. V rámci tohoto záměru půjde o koncepční stavbu informačního systému, logistiku, schopnost řídit síť a schopnost předvídat možné problémy. „Budeme potřebovat programátory, kteří budou rozvíjet už hotové aplikace podle požadavků konkrétního zákazníka. Z oblasti aplikací e-bussinesu půjde o provázání databází ve spojení s Internetem i pro všechny vzdálené účastníky této sítě,“ uvedl Ing. Sazama. Okruh budoucích klientů centra IBM v Brně budou tvořit zákazníci z celé Evropy. Již nyní se centrum specializuje na databázové aplikace pro zákazníky z Itálie a Francie. Jsou mezi nimi

velké společnosti, jako je např. ABB, Nestlé, AT&T, Cetelem nebo italské banky.

IBM nyní pro expertní centrum v Brně podle Ing. Sazamy hledá především zaměstnance schopné pracovat v týmu, protože se bude vytvářet velký kolektiv čítající 200–400 lidí. Navíc půjde o takové profese, jaké zatím IBM v České republice nejsou zavedeny. Požadavkem na nové členy vznikajícího týmu proto bude komunikativnost i odbornost. „Musejí být samozřejmě technicky zdatní v práci s počítači. Ty, kteří uspějí při výběru, čeká náročné šesti až dvanáctiměsíční školení,“ říká o požadavcích, které IBM v Brně bude na uchazeče o zaměstnání klást. Nutností bude také dobrá znalost angličtiny, protože pracovníci expertního centra komunikují se svými zahraničními kolegy a ostatními centry v Evropě. Také klienti ze zahraničí zatím tvoří 100 % zákaznického okruhu, kterému jsou služby outsourcingového centra určeny.

IBM pro své centrum v Technologickém parku počítá s tím, že si bude vybírat zaměstnance z řad absolventů brněnských univerzit. Výběr zaměstnance přitom nebude omezen jen absolvováním oboru informatiky nebo elektrotechniky. „Ideálem je sice absolvent informatiky se znalostí programování, ale uvědomujeme si, že se mnoho lidí profiluje až při studiu. Nebudeme se proto dívat jen na hlavní obor studia, ale spíš na to, nač se studenti zaměřili sami během studia a praxe. Nově vznikající místa budou určena jak absolventům magisterského, tak bakalářského studia,“ řekl Ing. Sazama o kritériích výběru zaměstnanců.

Výběr pracovníků do nového centra začal už počátkem května a bude probíhat po celý rok. Vzhledem k povaze zaměstnání firma IBM zvolila jako hlavní nástroj pro nábor pracovníků Internet. Zájemci o zaměstnání se přes webovou stránku IBM delivery centra (www.ibm.com/cz/delivery_center) dozví všechny základní informace, vyplní dotazník a zašlou svůj životopis v angličtině na jednotnou elektronickou adresu (delivery_center@cz.ibm.com). V případě, že vyhoví základním požadavkům, jsou pak následně kontaktováni vybranou specializovanou personální agenturou, která provede se zájemci detailnější pohovor, tak, aby získali dostatek informací o nabízené pozici. Teprve pak jsou pozváni, aby se zúčastnili tzv. assessment centra, což je forma výběru, která se snaží být maximálně objektivní a zajišťuje stejné podmínky výběru pro všechny. Uchazeči při nich projdou všeobecnými testy, např. jak jsou připraveni komunikovat s okolím a jak jsou schopni se učit, ale i pracovat pod stresem.

Současně dostávají od zahraničních odborníků IBM konkrétní informace o pracovní náplni jejich budoucí pozice. Výsledkem je, že úspěšní absolventi tohoto assessment centra vědí mnohem přesněji, co je čeká a že mají všechny předpoklady na této pozici uspět. Všichni noví zaměstnanci totiž procházejí nejdříve intenzivním, dlouhodobým několikaměsíčním školením. Od nejdůležitějších informací o firmě IBM jako takové, o základní firemní kultuře až po přehled všech hardwarových i softwarových produktů IBM. Teprve pak začne specifické školení pro oblast nejvýkonnějších serverů, jejich operačních systémů, školení v komunikačních programech a databázových aplikacích. Až si osvojí tyto znalosti, přijde řada na takzvaný „paralelní provoz“, kdy se již připojí na síť zákazníka a budou sledovat, co se u něj děje. „Důležité je, aby viděli nejen produkty, ale aby se seznámili v praxi se systémem zabezpečení dokonalé a bezporuchové funkčnosti systému zákazníka,“ uvedl Ing. Sazama. Teprve pak mohou převzít plnou odpovědnost za provoz systému. Všechny testy, kterými v rámci školení u IBM zaměstnanci projdou, jsou certifikované. Na školení budou po celou dobu dohlížet zahraniční manažeři, aby jeho průběh byl produktivní, efektivní a zaměřený na prostředí daného zákazníka. Podle Ing. Sazamy by do konce roku mělo v centru najít práci 150 až 200 lidí, v průběhu několika dalších let by se jejich počet mohl zvýšit až na 400.

(Připravil David Daniel)

Listova budova, ve které sídlí expertní centrum IBM v Brně.

SUMMARY:

The recruiting of new employees for a newly established centre at the Czech Technology Park has been launched by IBM, which, in co-operation with the CzechInvest Agency, the Brno Municipality, and universities, initiated a project for creating several hundred jobs. At the beginning of May, IBM finished several new offices and training rooms in the Czech Technology Park's List Building equipped with the latest technology, which will provide jobs for two hundred employees.

PERSPEKTIVY SPOLUPRÁCE SVĚTOVÝCH FIREM A UNIVERZIT

Možnosti spolupráce se společnostmi, jakou je IBM, spočívají například v práci se studenty. „Firmy budou přicházet na školu, která jim představí studenty třetího ročníku. Z nich si vyberou skupinu, kterou považují za perspektivní a s ní budou dále pracovat například na výběru témat jejich diplomových prací. Ve čtvrtém ročníku se tato množina studentů zúží na menší skupinu, která již získá od firmy stipendium. Z ní se pak mohou rekrutovat budoucí zaměstnanci spolupracující společnosti,“ uvedl prorektor VUT v Brně Prof. Josef Jančář. Další formou spolupráce je podle něj podíl firmy na vytváření specifických studijních programů. Například v rámci bakalářského studijního programu tak může vzniknout velmi specifická skladba studia tak, aby studenti byli dobře připraveni na vstup do praxe v konkrétní společnosti. „Firma může přispět jednak formou stipendií pro studenty, anebo tím, že vyšle své zaměstnance do některého z kurzů celoživotního vzdělávání,“ říká Prof. Jančář. Přesný obsah spolupráce mezi VUT v Brně a IBM se bude definovat během příštího akademického roku.

Centrum aplikované kybernetiky na VUT v Brně

Prof. Ing. Petr Vavřín, DrSc.

Zakládáním národních výzkumných center stát usiluje o prohloubení kvality vybraných oborů vědeckého poznání a podporuje rozvoj oborů, které mají domácí realizační zázemí. VUT v Brně je spoluřešitelem v Centru aplikované kybernetiky (CAK), které má za sebou necelý rok existence. O jeho fungování informuje Prof. Petr Vavřín.

Budoucnost společnosti, zejména její ekonomika, jsou v moderní době silně závislé na výsledcích vědecko-výzkumné činnosti. Metody, témata i cíle výzkumu se časem mění podle stavu poznání a možností i schopností společnosti vědeckou činnost usměrňovat a její výsledky optimálně využívat. K tomu obvykle slouží národní politika vědy a výzkumu.

Kompetentní orgány české republiky zahájily v roce 1997 celonárodní diskusi o politice vědy a výzkumu, které se účastnily jak vědecké instituce, tak představitelé průmyslových podniků i jednotlivci. Jako jeden z výsledků této diskuse byl v r. 1999 vyhlášen program výstavby národních center vědy a výzkumu.

Zakládáním národních výzkumných center stát usiluje o prohloubení kvality vybraných oborů vědeckého poznání a podporuje rozvoj oborů, které mají domácí realizační zázemí. Špičkov

ých pracovišť na skutečně světové úrovni je v České republice jen malý počet, a je proto třeba zajistit spolupráci jednotlivých sektorů výzkumu a vývoje, tj. ústavů AV ČR, vysokých škol, resortních výzkumných organizací a výzkumu podnikového. Založení center je podporováno tam, kde je prokázána vysoká odborná způsobilost na straně producentů poznatků výzkumu a vývoje, je doložen opravdový zájem partnerů o spolupráci a jsou prokázány mimořádné organizační a řídicí předpoklady pro vědeckou práci. Cílem programu „Výzkumná centra“ je:

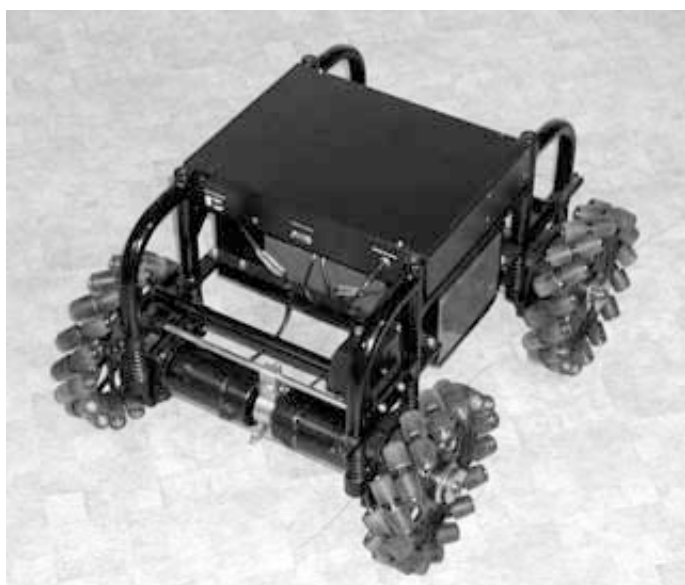
- soustředit kapacity a prostředky na vybrané směry výzkumu, zvýšit kvalitu výzkumu orientovaného na dlouhodobé požadavky aplikační sféry a u cíleného výzkumu zohlednit regionální potřeby;
- koncentrovat prostředky na omezený počet center o velikosti přiměřené danému směru;
- zvýšit podporu mladých výzkumných pracovníků;
- podpořit spolupráci výzkumných týmů různých institucí.

Po vyhlášení programu výzkumných center (říjen 1999) bylo podáno 375 projektů. Na financování center bylo v rozpočtu MŠMT na r. 2000 plánováno nejprve 750 mil. Kč, po posunu termínu vzniku center od 1. 7. 2000 bylo vyčleněno 375 mil. Kč. Dotace jsou poskytovány na centra dvojího typu: A-centra badatelského (základního) výzkumu a B-centra cíleného (aplikovaného) výzkumu. Z přihlášených projektů bylo vytvořeno 21 center typu A a 12 center typu B. Jejich seznam, včetně participujících organizací a finančního objemu je na web stránkách MŠMT.

VUT v Brně je hlavním řešitelským pracovištěm Centra pro letecký a kosmický výzkum. Je to centrum typu B, vedoucím je Prof. Ing. A. Pištěk, CSc., Ústav letectví, FSI. Dále je VUT v Brně spoluřešitelem v Centru aplikované kybernetiky (CAK), které řídí současný děkan FEL ČVUT, Prof. Ing. V. Kučera, DrSc. Spoluřešitelské pracoviště VUT v Brně vede na Ústavu automatizace a měřicí techniky FEI Prof. Ing. Petr Vavřín, DrSc. Výzkumná centra mají danou personální strukturu. Zaměstnanci se dělí na dvě skupiny: jednotlivé řešitelské týmy vedou **klíčoví** pracovníci, což jsou většinou starší („obobříkovaní“) zaměstnanci řešitelského pracoviště, jejichž úkolem je určovat koncepci a strategii skupin, a **kmenoví** zaměstnanci, vesměs mladí vědci do 35 let (doktorandi). Dotační mzdové prostředky jsou určeny zejména pro kmenové pracovníky, zatímco účast klíčových lidí

(Foto Centrum aplikované kybernetiky)

(Foto Centrum aplikované kybernetiky)

je hrazena v rámci podílu řešitelského pracoviště na celkových nákladech centra.

CAK má největší počet spolupracujících pracovišť ze všech současných center. Kromě VUT je to ZČU, ÚTIA a ÚIVT AVČR a dále pět soukromých podniků, které tvoří hlavní realizační zázemí centra. Problematika kybernetiky je velmi široká, a proto CAK je tematicky rozděleno do 4 skupin:

1. umělá inteligence, vedoucí Prof. Ing. V. Mařík, DrSc.
2. strojové vnímání, vedoucí Prof. Ing. J. Hlaváč, CSc.
3. automatické řízení, vedoucí Doc. Ing. P. Horáček, CSc.
4. řídicí systémy, vedoucí Dr. Ing. Zdeněk Hanzálek

Podrobný popis struktury CAK, včetně personálních dat řešitelů je na www.c-a-k.cz.

VUT v Brně se účastní řešení v oblastech 1., 2. a 3.

Umělá inteligence. Tým pod vedením Doc. Ing. Fr. Šolce, CSc., tvoří čtyři kmenoví pracovníci. Věnují se výzkumu a konstrukci mobilních robotů s kombinací inteligentního telepresenčního řízení a autonomního řízení. Byly realizovány dva prototypy mobilních robotů. První byl již vystavován na MSV Brno v r. 2000 a je určen pro pohyb v nestrukturovaném prostředí (laboratoř – lehký terén), druhý je určen pro pohyb v strukturovaném pro-

středí (laboratoř – domácnost). O výsledky již projevila zájem řada institucí.

Strojové vnímání. Oblast počítačového vidění (zpracování informací z televizní či termovizní kamery) je součástí výzkumných aktivit na ÚAMT FEI více než 20 let. Je proto samozřejmé, že skupina čtyř kmenových zaměstnanců, pod vedením Doc. Ing. J. Honce, CSc. se stala součástí CAK. Zvláště jsou hodnoceny praktické realizace tohoto týmu. Známé jsou aplikace v dopravě (sledování a registrace přestupků na křižovatkách), vizuální kontrola průmyslových technologií (výroba kondenzátorů) a další.

Automatické řízení. Tři kmenoví zaměstnanci pracují na expertním adaptivním systému pro zpětnovazební regulaci. Jde o přímou aplikaci znalostních systémů, ve kterých báze znalostí umožňuje realizovat inteligentní, robustní adaptivní regulátor. Skupinu vede Prof. Vavřín.

CAK má za sebou devět měsíců existence, což je krátká doba k zodpovědnému hodnocení. Dílčí závěry však udělat lze. Nesporným kladem je možnost poskytnout mladým kvalitním kmenovým pracovníkům vyšší mzdy, než je na vysokých školách obvyklé (v případě CAK-VUT jde o rozpětí od 12 do 30 tisíc Kč měsíčně). Samozřejmostí je ovšem vysoký vědecký výkon. Rovněž pozitivní je výrazně větší objem realizovaných výsledků výzkumu.

Vydavatelé vysokých škol poprvé společně na Světu knihy

PhDr. Alena Mizerová

„Univerzitní vydavatelé plní důležitou úlohu ve společnosti. Jako součásti univerzit (vysokých škol) mají přístup k nejlepším myšlenkám, vědeckým výsledkům i moderním metodám vzdělávání. Jejich zveřejňováním napomáhají k formování dialogu v akademické obci a mezi akademickou obcí a společností.“

Společné motto uvedlo 11 českých univerzit a vysokých škol na výstavě Svět knihy, Praha 10.–13. květen 2001.

Produkce českých vysokoškolských a univerzitních vydavatelů dosahuje ročně téměř 2 000 titulů. Jak ukazuje tabulka 1, patří k největším vydavatelům v České republice. Ze statistiky uvedené v časopise Knihkupec a nakladatel (č. 4/2001, s. 3–8) vyplývá, že v roce 2000 činil počet registrovaných nakladatelů v ČR 2 898 (z toho VŠ 27), kteří vydali 11 722 titulů. Čtrnáct VŠ vydavatelů přineslo na knižní trh 1 669 titulů, což obnáší 14,23 % z celkové produkce. Je to pozoruhodné číslo a stále více se potvrzuje důležitost a nezastupitelnost univerzitních vydavatelů.

Zástupci jednotlivých VŠ vydavatelů se v posledních letech sešli několikrát. Společně řeší, sjednocují i diferencují postupy při redakci, tisku, distribuci i prodeji odborné literatury. Jedním z výsledků semináře v Brně v listopadu minulého roku byla úmluva o možnosti společné prezentace edičních aktivit v národním či mezinárodním prostředí.

Velkým impulsem k uskutečnění první výstavy byla návštěva paní Jitky Uhdeové, předsedkyně Svazu českých knihkupců a nakladatelů (SČKN), VUT. Z jednání u pana rektora vzešel námet, aby nakladatelství VUTIUM, člen SČKN, zorganizovalo společnou výstavu VŠ vydavatelů.

Na společném stánku se sešla vydavatelství a nakladatelství:

Akademie muzických umění v Praze
Českého vysokého učení technického v Praze
Masarykovy univerzity v Brně
Slezské univerzity v Opavě
Univerzity Palackého v Olomouci
Univerzity J. E. Purkyně v Ústí nad Labem
Vysoké školy báňské – Technické univerzity, Ostrava
Vysokého učení technického v Brně
Vysoké školy ekonomické v Praze
Vysoké školy chemicko-technologické Praha
a Západočeské univerzity v Plzni.

Návštěvníci si mohli prolistovat téměř 400 odborných publikací, získat ediční plány i propagační materiály. (Foto M. Bajerová, MU Brno)

Do programu doprovodných akcí veletrhu nabídli VŠ vydavatelé čtyři:

1.

Pro knihovníky, knihkupce, distributory a nakladatele uspořádali seminář **Problémy distribuce odborné a studijní literatury**. Veletržní listy vystihly základní osnovu bohatě navštíveného semináře: „...Z diskuse hned v úvodu jasně vyplynulo, že studijní a odborná literatura vyžaduje zcela jiný přístup než beletrie a to od všech zúčastněných, nakladatelů i prodejců. Přímět knihkupce, aby na své pulty vedle lákové beletrie položili i tento druh literatury, není jednoduché. ...Otázka financí zazněla v diskusi několikrát. ...Cenová politika je totiž dle zástupců knihkupců nepřehledná a jednotlivé univerzity, jako vydavatelé studijní literatury, v ní nejsou jednotné. Rozdílné reakce vzbuzuje také problematika studentských slev, které by někteří zúčastnění preferovali, jiní naopak poukazují na zahraniční zkušenosti, kde studijní a odborná literatura je zcela automaticky oceňována výše než beletrie (pozn. red. 5:1) a nikdo se nad touto skutečností nepozastavuje. Prodejci studijní literatury si zároveň postěžovali na přístup některých fakult, které povolují dnes již nezákonné kopírování skript, a tím prodejnost také zákonitě snižují.“ Kolik z mnoha problémů se podaří vyřešit, ukáže příští seminář.

2.

Fyzika sympaticky. Pod tímto názvem uspořádalo nakladatelství VUTIUM prezentaci překladu učebnice Fyzika autorů D. Hallidaye, R. Resnicka a J. Walkera, který vydává ve spolupráci s nakladatelstvím Prometheus Praha. 1. část pětidílného souboru Mechaniku představil RNDr. Jiří Grygar, CSc., a pochválil ji také slovy „lepší originálu“. Přítomné návštěvníky obohatil přednáškou O přesnosti měření při astronomických objevech. Fyzikální duch akce podpořili vydavatelé časopisů Vesmír, Astropis, Školská fyzika a Československý časopis pro fyziku poskytnutím mnoha ukázkových čísel. O zájmu o učebnici svědčí téměř tisíc rozebraných nabídkových letáků, mnoho dotazů a vytrvalých požadavků na okamžité zakoupení díla.

Z přednášky RNDr. Jiřího Grygara (otištěné také v časopise Pokroky matematiky, fyziky a astronomie, roč. 43, 1998, č. 3): „Profesor Martin Harwit z Cornellovy univerzity ... vybral 43 fundamentálních objevů od velmi dávné minulosti (planety, komety, hvězdy) až do současnosti (kvasary, pulsary, reliktní záření). Jeho analýza jasně ukazuje, jak technická zdokonalení téměř nevyhnutelně vedou k zásadním objevům. Technickým zdokonalením má na mysli řádová zvýšení spektrálního pokrytí, úhlového a časového rozlišení, poměru signálu k šumu apod. Dále ukazuje, že možnost fundamentálních objevů pomocí konkrétního nové-

ho přístroje je časově omezená (například Galileo učinil všechny epochální objevy během pouhých tří let; k dalším zásadním objevům došlo až při použití přístrojů podstatně lepších, než byly jeho primitivní dalekohledy). Je také zřejmé, že současná astronomie za mnohé vděčí vývoji ve vojenské technice (radaru, raketám, dozoru nad zákazem jaderných zbraní, špionážním družicím, adaptivní optice apod.). V poslední době přicházejí s nejdůležitějšími objevy technici a fyzikové spíše než klasicky zaměření astronomové.

Harwit uzavírá svou knihu zaslíbeným odhadem, že dosud byla objevena pouze třetina všech fundamentálních astronomických jevů, takže je před námi stále ještě mnoho práce směřující ke zdokonalení přesnosti a síly pozorovací techniky. Úsilí nutné k dalšímu vylepšování navíc nelineárně roste. Patrně se ukáže, že téměř celou práci v oblasti astronomie máme ještě před sebou, což zabere další staletí nebo spíše tisíciletí.“

Podobné dobrodružství, které popisuje Dr. J. Grygar na záložce ke knize (na snímku uprostřed), jistě prožívali také (zleva) Doc. RNDr. Petr Dub, CSc. (zakladatel edice překlady vysokoškolských učebnic VUT v Brně, spolueditor českého překladu – skryt za dílem), RNDr. Jana Vlášková (odborná redaktorka učebnice, nakladatelství Prometheus), PhDr. Alena Mizerová (koordinátorka vydání učebnice, VUTIUM) a Doc. RNDr. Jan Obdržálek, CSc. (hlavní redaktor učebnice, UK Praha). (Foto M. Bajerová, MU Brno)

„...dávné dětské vzpomínky se mi vybavily při prohlídce korekturních obtahů knížky s nadějným názvem – Fyzika (sympaticky). Vskutku, když jsem začal pročítat živý nápaditý text – a zvláště zadání úloh – připadlo mi, že čtenář, kterému je spis určen, nemůže neprožívat podobné překvapující zážitky z neobyčejných pohledů na velmi obyčejné věci a vztahy mezi nimi,

Největší producenti knih v ČR podle počtu vydaných titulů za roky 1996–2000 (podle podkladů ISBN)

Legenda:

• v levém sloupci je uvedeno pořadí za rok 2000 podle počtu nově připravených titulů a 2. a dalších vydání, tj. titulů, kterým bylo přiděleno nové ISBN; • čísla ve sloupcích napravo uvádějí pro srovnání počet agenturou ISBN evidovaných titulů knih za období 2000–1996; pokud je některá kolonka proškrtnuta, znamená to, že v daném roce vydalo příslušné nakladatelství méně než 20 titulů nebo ještě nevyvíjelo svoji činnost.

Poř.	Nakladatel	2000	1999	1998	1997	1996
1.	IŽ, Praha	357	433	777	631	–
2.	VUT, Brno	302	180	179	116	153
3.	MU, Brno	216	248	266	183	199
4.	Harlequin, Praha	211	265	197	200	158
5.	Euromedia Group					
	– Knižní klub, Praha	202	276	204	217	140
6.	BB art, Praha	165	61*	65	–	–
7.	Karolinum, Praha	144	213	182	209	158
8.	ČVUT, Praha	140	201	214	131	103
9.	VŠB – TU, Ostrava	139	126	110	102	48
10.	Euromedia Group					
	– Ikar, Praha	134	171	176	163	96
11.	Grada, Praha	124	195	169	136	98
12.	ČZU, Praha	104	113	74	62	43
13.	EGMONT ČR, Praha	102	57	61	78	62
14.	Portál, Praha	100	93	69	63	41
15.	VŠE, Praha	99	119	121	97	93
16.	ZU, Plzeň	99	105	86	99	30
17.	Volvox Globator, Praha	98	120	40	61	52
18.	MOBA, Brno	95	181	220	190	75
19.	Olympia, Praha	93	77	57	48	41
20.	Computer Press, Praha	91	107	63	42	–
21.	UP, Olomouc	91	106	132	98	72
22.	Svojtka & Co, Praha	85	126	53	–	–
23.	Cesty, Praha	81	–	–	–	–
24.	ČSÚ, Praha	76	25	30	–	–
25.	Albatros, Praha	73	98	86	91	68
26.	Vyšehrad, Praha	72	49	45	38	25
27.	Academia, Praha**	72	110	49	58	44
28.	ALPRESS, Frýdek-Místek	70	107	91	52	–
29.	J. Motloch-Sagit, Ostrava	68	33	46	34	42
30.	Pragma, Praha	66	49	83	46	–
31.	Dashöfer, Praha	64	37	48	48	–
32.	OU, Ostrava	62	55	67	40	58
33.	Argo, Praha	61	77	63	84	45
34.	Univerzita Pardubice	60	54	35	37	58
35.	Karmelitánské nakl., Kostelní Vydří	60	54	82	90	53
36.	Baronet, Praha	58	98	73	42	40
37.	R. Suchánek-Návrát, Brno	58	81	84	84	62
38.	Jan Vašut, Praha	56	46	22	–	–
39.	Kartografie, Praha	56	26	42	64	32
40.	Mladá fronta, Praha	53	85	77	59	65
41.	Český geol. ústav, Praha	52	74	–	–	–
42.	Triton, Praha	52	72	34	–	–
43.	JU, Č. Budějovice	50	61	76	32	32
44.	Akcent – Drahomír Rybníček, Třebíč	49	32	–	–	–
45.	Votobia, Olomouc	47	61	76	136	108
46.	TU, Liberec	47	48	47	46	29
47.	SHOCart, Zlín	45	40	62	50	–
48.	Linde, Praha	45	55	35	61	36
49.	Slovart, Praha	44	76	34	22	34
50.	Beta – P. Dobrovský, Praha	43	31	–	–	–

* Údaj podle statistiky ISBN; v loňském přehledu uveden počet 126 podle doložených podkladů od nakladatelství.
** Nakladatelství Academia nebylo, pravděpodobně omylem, uvedeno v přehledu Národní agentury ISBN za rok 1999, a proto nebylo zařazeno ani do této tabulky v předložené sumarizaci faktů o produkci knih v ČR za rok 1999.

Tabulka 1: Největší vydavatelé v České republice v letech 1996–2000, přetištěno z časopisu Knihkupec a nakladatel (č. 4/2001).

Největší producenti knih na území ČR podle počtu vydaných titulů v roce 2000 (podle údajů poskytnutých nakladateli)

Legenda:

• v levém sloupci je uvedeno pořadí za rok 2000 podle počtu nově připravených titulů a 2. a dalších vydání, tj. titulů, kterým bylo přiděleno nové ISBN; • pokud je před číslem ve sloupci napravo uvedena hvězdička (*), nepodařilo se od nakladatele získat vlastní údaj ani potvrdit údaj, který jsme získali od ISBN; v přehledu je tedy použita kvantifikace podle ISBN; • za číslem ve sloupci napravo je po znaménku plus (+) uveden počet dotištěných titulů v roce 2000, pokud tento údaj nakladatelství poskytlo; jedná se o údaj doplňující, který nemá vliv na pořadí nakladatelského subjektu v soupisu.

Poř.	Nakladatel	Počet titulů
1.	IŽ, Praha	438
2.	Vysoké učení technické (VUT), Brno	281
3.	Harlequin, Praha	272
4.	Moravská Bastei - MOBA, Brno	227
5.	Masarykova univerzita (MU), Brno	*216
6.	Euromedia Group - Ikar, Praha	198+
7.	Karolinum, Praha	195 + 90
8.	Euromedia Group - Knižní klub, Praha	183
9.	Grada Publishing, Praha	74 + 129
10.	BB art, Praha	165++
11.	Univerzita Palackého, (UP) Olomouc	146+ 43
12.	ČVUT, Praha	140
13.	VŠ báňská-Technická univerzita (VŠB-TU), Ostrava	*139
14.	Computer Press, Praha	132 + 57
15.	Fragment, Havlíčkův Brod/Praha	121
16.	Academia, Praha	108 + 23
17.	Olympia, Praha	106
18.-19.	Albatros	105
18.-19.	Václav Svojtka & Co, Praha	105 + 52
20.	Česká zemědělská univerzita (ČZU), Praha	*104
21.	Baronet, Praha	103 + 13
22.	Egmont ČR, Praha	102
23.	Vysoká škola ekonomická (VŠE), Praha	*99
24.	Volvox Globator, Praha	98
25.	Levné knihy KMa, Praha	96
26.	Pragma, Praha	90 + 90
27.-28.	Portál, Praha	82 + 40
27.-28.	Triton, Praha	82
29.	Cesty, Praha	*81
30.	Západočeská univerzita (ZU), Plzeň	79 + 30
31.	Český statistický úřad (ČSÚ), Praha	*76
32.	Vyšehrad, Praha	73
33.	C. H. Beck, Praha	71 + 12
34.-35.	Alpress, Frýdek-Místek	*70
34.-35.	Karmelitánské nakl., Kostelní Vydří	70
36.	Jiří Motloch - Sagit, Ostrava	68
37.	Argo, Praha	67
38.	Ostravská univerzita (OU), Ostrava	*62
39.	Radomír Suchánek - Návrat, Brno	61
40.	Univerzita Pardubice	*60
41.	Mladá fronta, Praha	58 + 12
42.	Jan Vašut, Praha	57
43.	Kartografie, Praha	56
44.	Slovart, Praha	54 + 21
45.	SHOCart, Zlín	53 + 42
46.	Český geologický ústav, Praha	*52
47.	VŠCHT, Praha	51 + 5
48.	Jihočeská univerzita (JU), České Budějovice	*50
49.	Drahomír Rybníček - Akcent, Třebíč	49
50.-51.	Votobia, Olomouc	47
50.-51.	Technická univerzita (TU), Liberec	*47

+ - období leden-červen 2000: Ikar samostatně - 91 titulů
Kurzivou jsou odlišena nakladatelství vysokých škol.

Tabulka 2: Největší vydavatelé v České republice v roce 2000, přetištěno z časopisu Knihupec a nakladatel (č. 4/2001).

jaké jsem prožíval jako naprosto nevědomý učeň v přírodních vědách ve svých jedenácti letech. Taková je totiž fyzika; ač daleko nejjednodušší mezi všemi přírodními vědami, dokáže právě ona za vydatné pomoci matematiky dospět k překvapivým a hlubokým pohledům na svět; k poznatkům, jež mají obecnou platnost a pozoruhodnou vnitřní krásu.“

3.

Bezesporu nejúspěšnější autogramiáda, z téměř padesáti pořádaných v době trvání veletrhu, se podařila nakladatelství Akademie muzických umění ke své vynikající knize a CD **Kultura mluveného slova**.

Pan Radovan Lukavský přilákal ke stánku mnoho zájemců. Čtyři hodiny podepisoval nejen knihu, ale i deníky a papírky trpělivých návštěvníků, rozmlouval, radil a svou osobností ozvlášťnil páteční odpoledne na stánku. Škoda, že někteří lovci autogramů zapomněli za knihu zaplatit. (Foto M. Kratochvílová, AMU)

4.

Vydavatelství Univerzity Palackého připravilo **besedu s I. Strosou, překladatelkou Psychologického slovníku** francouzského autora Norberta Sillamyho.

Z ostatních akcí zaujal diskusní pořad **Knihy na internetu – Konec knihy, nebo jiná budoucnost?**, který připravili organizátoři veletrhu. Zástupci úspěšné brněnské společnosti Computer Press představili své virtuální knihkupectví s papírovými i

Překladatelka MUDr. Irena Strosová hovoří o autorovi, knize a překladu Psychologického slovníku. (Foto M. Bajarová, MU Brno)

elektronickými knihami na adrese Vltava.cz. Stejně jako někteří VŠ vydavatelé – včetně VUTIA – preferují elektronické publikování ve formátu PDF. Svůj projekt Neknihy.cz představila firma PC-Guru & NonLibri.

Osvěžující autorskou protiváhu technologickým prezentacím vydavatelů nabídl spisovatel Ondřej Neff. Odmítl debatovat o formátu, ve kterém bude jeho text prezentován, podstatné pro něj je navázání komunikace se čtenářem, získání jeho reakce (echa) na své texty. Nebojí se nové konvence mezi autorem a čtenářem. Z historie uvedl příklad písma švabach a ze současnosti komunikaci bez diakritiky – jako například zprávy SMS či e-mail. Co je nejdůležitější, je mít co sdělit.

A právě sdělování, přenos informací v čase i prostoru klasickými i nejnovějšími technologiemi je úkolem také univerzitních vydavatelů. Mimořádná blízkost autorů i čtenářů, univerzitní zázemí, to vše vytváří neopakovatelné tvůrčí prostředí, a není proto divu, že se společná výstava i doprovodné programy setkaly s velkým zájmem.

Poděkování: *Děkujeme paní J. Uhdeové, Dr. D. Kalinové a jejímu týmu Svět knihy, s. r. o., za přízeň i vstřícnost při přípravě naší výstavy. Kolegům z VŠ vydavatelství děkují za spolupráci a pomoc při doprovodných akcích.*

For Summary see page 25

Informace

Seminář o možnostech financování vědy a aplikovaného výzkumu zaujal

Dne 11. dubna 2001 uspořádala Regionální kontaktní organizace pro jižní Moravu (RKO) odborný seminář na téma „Aktuální informace o mezinárodních zdrojích financování vědy a aplikovaného výzkumu v 5. rámcovém programu“, který se konal v aule Centra VUT na Antonínské ulici v Brně.

Šest desítek účastníků vyslechlo příspěvky expertů k jednotlivým tematickým a horizontálním programům a mělo možnost seznámit se s aktuální nabídkou vypsání výzev pro podávání projektů v roce 2001.

Cílem akce, která se setkala se značným ohlasem ze strany zúčastněných zástupců vědeckých pracovišť, univerzit a podnikatelských subjektů, bylo přiblížit možnost získání finanční

dotace EU pro projekty vědy a aplikovaného výzkumu přispívající k řešení prioritních problémů Evropy za podmínky sestavení mezinárodního konsorcia partnerů.

Přestože čtyřletá perioda 5. rámcového programu (1998–2002) se blíží ke svému závěru, i tato akce potvrdila trvajících zájem subjektů z České republiky o účast na programech mezinárodní spolupráce. Pro období 2002–2006 je již připraven návrh 6. rámcového programu EU, jehož tematikou a přehledem dobíhajících aktivit 5. RP se bude zabývat další odborný seminář RKO, který je plánován na listopad letošního roku opět v Centru VUT v Brně.

(Připravila Ing. Petra Peterková)

Přední světový vědec na VUT v Brně

Ve dnech 9. až 20. 4. pobýval na pracovní návštěvě na Fakultě chemické VUT v Brně přední americký vědec v oboru kompozitních materiálů profesor A. T. DiBenedetto z University of Connecticut. Profesor DiBenedetto má velmi úzké pracovní i osobní kontakty s pracovníky Ústavu chemie materiálů FCH a jeho návštěva se uskutečnila v rámci společného grantu programu COBASE (Collaboration in Basic reSEarch) sponzorovaného americkou National Science Foundation. Pracovní pobyt byl zaměřen na experimentální práce na syntéze speciálních mikročástic tvořených hydroxyapatitovým jádrem a polymerní biodegradovatelnou slupkou a na přípravu stabilních koloidních disperzí těchto částic v biokompatibilních roztocích. Celý výzkum má ve svém výsledku vést k nové generaci injektovatelných biodegradabilních kompozitů použitelných pro opravy kostí a pro jejich lepení při komplikovaných zlomeninách. Celý princip spočívá v tom, že se povrchy zlomené kosti impregnují tímto lepidlem a přiloží k sobě. V řádově několika desítek sekund dojde k vytvrzení lepidla a k dosažení dostatečné pevnosti

bez nutnosti stabilizace fragmentů pomocí mechanických šroubů. V průběhu hojení pak dochází k postupnému odbourávání polymerní matrice a k prorůstání tkání mezi obnaženými částicemi hydroxyapatitu, který je sám součástí kostí. Touto metodou bude možno léčit i komplikované tříštivé zlomeniny či provádět kosmetické maxiofaciální zákroky.

Profesor DiBenedetto přednesl během své návštěvy na FCH VUT v Brně i přednášku na téma Tenké polymerní vrstvy jako mezifáze v kompozitních materiálech. Přednášky shrnující téměř 40 let vědecké práce profesora DiBenedetto se zúčastnilo téměř sto padesát studentů FCH především oboru chemie materiálů. Celá pracovní návštěva byla důstojným pokračováním slavnostního aktu, kdy byl u příležitosti stého výročí VUT v Brně profesor DiBenedetto udělen v listopadu 1999 titul Dr. h. c., a potvrdila rostoucí zájem předních světových pracovišť o vědeckou spolupráci s VUT v Brně.

(Prof. RNDr. Josef Jančář, CSc., ředitel ÚCHM FCH VUT v Brně)

Nové učební texty a publikace – duben 2001

Skripta FEI

HRUBÝ, Ladislav – HÉDL, Radek – HOLČÍK, Jiří
Bionika (Návody do laboratorních cvičení)
2000 – 1. vyd. – 49 s. – ISBN 80-214-1769-2

ROZMAN, Jiří – SADOVSKÝ, Petr – ČERMÁK, David
Diagnostika životního prostředí
2000 – 1. vyd. – 136 s. – ISBN 80-214-1771-4

Sborníky

FEI

Ed.: RANZENHOFER, Tomáš
Modelování a simulace projektů (MSP2001)
2001 – 1. vyd. – 58 s. – ISBN 80-214-1734-X

FP

Ed. : ŠKAPA, Stanislav – BARTOŠ, Vojtěch
Přínosy vědeckých metod pro rozvoj ekonomiky
Třetí ročník konference doktorandů Fakulty podnikatelské
Sborník příspěvků
2001 – 1.vyd. – 112 s. – ISBN 80-214-1867-2

FSI

Ed.: MATOCHA, Karel – VEJVODA, Stanislav
Koroze a její vliv na pevnost a životnost konstrukcí z oceli
2001 – 1. vyd. – 158 s. – ISBN 80-214-1799-4

NAKLADATELSTVÍ VUTUM

Skripta

KLAPKA, Jindřich – DVOŘÁK, Jiří – POPELA, Pavel
Metody operačního výzkumu
2001 – 2. vyd. – 165 s. – ISBN 80-214-1839-7

Metodická příručka

Ed.: VRANA, Ivan – BŮŘIL, Jan – ČERNÝ, Alexander
Methods for Building a University Information System
2001 – 2. vyd. – 158 s. – ISBN 80-214-1837-0

Vědecké spisy

Edice Habilitační a inaugurační spisy

ŠOB, Mojmír
Kvantově-mechanické výpočty elektronové struktury pevných látek a jejich aplikace v materiálovém výzkumu
2000 – 1. vyd. – 26 s. – sv. 43
ISBN: 80-214- 1825-7

HRDLOVIČ, Pavol

Svetlom iniciované procesy v polymérech.
Fotofyzikálne a fotochemické aspekty
2001 – 1. vyd. – sv. 47 – 28 s. – ISBN 80-214-1850-8

Edice PhD Thesis

DANG, Viet Hai

Počítačová podpora pro efektivní využití nových nástrojových materiálů
2001 – 1. vyd. – 24 s. – ISBN 80-214-1849-4

Studenti VUT v Brně se aktivně zapojili do organizace Květinového dne.
(Foto SK AS VUT v Brně)

FAST VUT v Brně na Mezinárodním stavebním veletrhu

Ve dnech 24. – 28. dubna se konal šestý ročník Mezinárodního stavebního veletrhu IBF Brno. Díky oboustranně výhodné smlouvě o vzájemné spolupráci uzavřené mezi VUT v Brně a společností BVV, a.s. Brno pro rok 2001 se na něm mohla prezentovat Fakulta stavební VUT v Brně. Součástí této prezentace byl vlastní stánek v pavilonu V, k němuž patřil přednáškový prostor, kde probíhaly doprovodné akce organizované Fakultou stavební VUT v Brně. Kromě toho se v budově bývalého Tuzexu uskutečnila výstava nejlepších diplomových prací absolventů fakulty. „Dá se říct, že prestiž naší prezentace roste. Loni jsme měli stánek v pavilonu Z, letos jsme díky dobré spolupráci s veletrhem získali atraktivní místo v novém pavilonu V,“ uvedl Doc. RNDr. Jiří Šimoník, CSc. z FAST VUT v Brně.

Stánek FAST VUT v Brně na BVV, foto M. Dvořáková.

Studenti VUT v Brně na Květinovém dni

Ve středu 16. května 2001 se konal V. Květinový den pořádaný Ligou proti rakovině. Počet účastníků i organizátorů akce, při níž statisíce lidí chodily se žlutou kytičkou symbolizující pomoc při boji s rakovinou, ukázala, že toto téma lidi zajímá. Studentská komora Akademického senátu VUT v Brně pomáhala tuto akci pořádat, a zapojili se tak do ní v Brně podstatnou měrou také studenti VUT v Brně. Desítky dobrovolníků za jediný den prodali 5000 kusů kvítků, a vybrali tak minimálně 100 000 Kč. Studentská komora děkuje všem, kdo se Květinového dne zúčastnili, a pomohli tak v boji proti zákeřné chorobě.

SUMMARY

(p. 8)

A lecture was given by JUDr. Otakar Motejl, the ombudsman of the Czech Republic in the great hall of the BUT Centre on 26th April 2001. The Czech legislative commissioner for investigating citizens' complaints of bureaucratic abuse spoke about the protection of rights of citizens and on the position of this authority in the Czech legal system pointing out the enormous interest evidenced by the large number of complaints sent in by the broad public.

(p. 11)

All his life, Profesor Jiří Jan has been interested in organs, building them and playing them. A year ago, he rendered outstanding service by putting through and implementing the plan to install a new instrument in the great hall of the BUT Centre. After it had been put into operation, he became a custodian of the organ and prepared a book for publication entitled Praise of Organs where the author's general reflections on these instruments are given but also some specific questions of their construction are dealt with.

(p. 13)

A large collection of models of remarkable and important buildings serves for studying at the BUT Faculty of Civil Engineering. This collection saw its most numerous acquisitions after 1990. It includes, for example, small-scale models of Czech and German castles and manor houses – Kokořín, Karlštejn, the Prague Castle. But also the London Tower – a model of the bridge and castle. The Frauenkirche in Dresden, the Royal Escorial in Spain and the Houses of Parliament in Budapest are the most elaborate models. The entire collection comprises about three hundred exhibits.

(p. 22)

Each year, the Czech university presses publish almost 2,000 titles. The sales figures indicate that, in the year 2000, there were 2,898 registered publishing houses in CR (including 27 universities) with 11,722 titles published. Fourteen Czech university presses brought 1,669 titles to the domestic market, which is 14.23 percent of the entire production. This remarkable figure shows that university publishers are becoming more and more important and irreplaceable.

Den sportu na VUT v Brně

Ve čtvrtek 17. května 2001 se na VUT v Brně uskutečnil sportovní den studentů a akademických pracovníků VUT. Proto rektor VUT v Brně Prof. Jan Vrbka vyhlásil rektorský den pro všechny fakulty Vysokého učení technického v Brně.

Dni sportu předcházely již o několik dní dříve sportovní akce. Na sportovištích VUT v Brně a pronajatých prostorech bylo připraveno celkem 28 sportovních specializací. Celkem se na sportovištích utkávalo nebo cvičilo 804 studentů a 192 zaměstnanců a příchozích účastníků.

První z akcí, které Dni sportu předcházely, byl **Florbalový majáles**, který se konal kvůli možnostem pronájmu tělocvičen již 11. května v prostorách tělocvičny Veterinární a farmaceutické univerzity. Zúčastlo se ho na 50 vysokoškoláků v pěti družstvech. „Šlo o jistou nadstavbu akademickým a oblastním přeborům ve florbalu. Protože VUT v Brně vyhrálo oblast na podzim, byla to vlastně příprava pro akademické mistrovství ČR plánované na 6. a 7. července 2001,“ uvedla RNDr. Hana Lepková z CESA.

14. května sportovní akce na VUT v Brně pokračovaly akcí **Volejbalové zamykání**, vypsanou jako turnaj pro pokročilé a vyspělé volejbalisty, a zúčastnilo se jí 32 hráčů včetně zaměstnaneckého týmu.

V úterý 15. května na volejbal navazovala **sálová kopaná** v tělocvičnách na Purkyňově ulici, kde bojovalo 14 družstev po šesti hráčích a o úpornosti soupeření svědčí skutečnost, že zápasy končily až po úterní půlnoci. VUT v Brně se souběžně podílelo na pořádání akademického mistrovství ČR.

Středa 16. května

- V tělocvičně na Purkyňově ulici se konalo **akademické mistrovství ČR v karate**, které pořádala CESA. Do karatistické soutěže se zapojilo 46 závodníků a reprezentanti z VUT v Brně obsazovali v jednotlivých kategoriích přední místa.
- Středeční večer v krytém bazénu na Lesné patřil akci **Akvárium 2001** a sto šestnácti registrovaným i neregistrovaným plavcům. Úspěšná akce vede pořadatele z CESA k záměru uspořádat podobnou akci letos před Vánocemi.
- Na Purkyňově ulici se konal také **turnaj v basketbalu družstev**. Soupeřilo v něm šest týmů, přičemž byl jeden z nich ze Slovenska. Pořádání nezkomplikovala ani skutečnost, že slovenský tým, na rozdíl od všech ostatních, tvořily ženy. Slovenky se nakonec účastnily bojů mezi muži a zúčastnily se ve čtvrtek i turnaje streetballu.
- V tělocvičně na Božetěchově ulici se konalo **páskování účastníků judistických kurzů** pořádaných CESA VUT v Brně. Stu-

denti, kteří splnili předepsané požadavky, získali ohodnocení 5.–6. kiu.

Čtvrtek 17. května

Hlavní těžiště sportovních aktivit spočívalo ve čtvrtečním Dni sportu VUT v Brně. Začínalo se v časných ranních hodinách a soutěže trvaly dlouho do večera.

Ze soubojů na trati závodu horských kol.

- Nejčasnější akce začala již po čtvrté hodině ranní, když do Rakouska odcestovali účastníci zájezdu **Alpenwander** – jednodenní akce zaměřené na turistiku ve středohorském prostředí. Účastníci si vybírali mezi náročnější šestadvacetikilometrovou nebo kratší šestnáctikilometrovou trasou.
- V areálu Pod Palackého vrchem probíhal dopoledne **streetballový turnaj** za účasti desíti družstev studentů a znamenal čtyřhodinové boje na asfaltu pod vysokými koši. V každém mužském družstvu našla uplatnění vždy jedna hráčka slovenského basketbalového týmu. Podle RNDr. Hany Lepkové to prospělo korektnosti a fair boji.
- V areálu PPV se také konal **Air aerobic** – dvouhodinový blok cvičení pod širým nebem, kterého se účastnilo asi dvacet dívek. Většinu tvořily ženy, které se již přihlášily do kurzů lektorek a cvičitelek. Akci charakterizovala velmi příjemná atmosféra za přítomnosti množství diváků a roztleskávaček.
- Soutěže v **badmintonu** se konaly v tělocvičně VUT v Brně na Technické ulici. Mezi účastníky byli většinou pokročilí hráči,

utkávali se v soutěži singlů a deblů. Večer změřili hráči své síly s členy závodního badmintonového oddílu VUT v Brně.

- Akce **Fit balony** spočívala ve cvičení na gymnastických míčích, které probíhalo v zrcadlovém sále na Kolejní ulici ve druhém sportovním centru CESA za účasti 43 studentů a zaměstnanců VUT v Brně.
- Odpolední **fotbalové utkání mezi VUT v Brně a Masarykovou univerzitou** bylo klíčovým utkáním pro postup na akademické mistrovství ČR v Českých Budějovicích. Fotbalisté VUT vyhráli 6:1, takže na vrcholné akademické klání postoupili.
- **Závodů horských kol** se účastnilo 66 mužů a 5 žen, závod trval hodinu a půl a obnášel čtyři okruhy po šesti kilometrech v areálu letiště Medlánky, na Kolejní ulici a kolem budov FSI VUT v Brně. Pořadatelé uvažují o zavedení tradice podobných jarních a podzimních závodů určených vysokoškolákům, mezi nimiž je tento sport stále populárnější.
- **Závody na kolečkových bruslích** byly mezi akcemi sportovního dne úplnou novinkou, stejně jako **závody na koloběžkách**. Závodilo se na asfaltové ploše v technolog parku a mezi účastníky bylo hodně příchozích z řad středoškoláků.
- **Turnaje v nohejbalu** se v areálu PPV účastnilo devět trojic a podle RNDr. Lepkové byl jednou z mála akcí, které se zaměstnanci VUT v Brně aktivně zúčastnili.
- **Cvičení v posilovně** využilo prostoru sportovního centra na Kolejní ulici. Šlo o tříhodinový blok posilování, kterého se účastnilo 26 studentů. Ti využili příležitosti nejen ke cvičení, ale i ke konzultacím o sestavování posilovacích programů, o typech výživy a způsobech posilování.
- Turnaj ve **stolním tenise** se konal v bývalé menze na Kolejní ulici za účasti dvanácti studentů.
- Na cvičení v posilovně navazoval **strečink**, akce sestávala ze strečinkového programu v návaznosti na silová cvičení.
- **Tenisové soutěže** se konaly v areálu na Kraví hoře na šesti opravených kurtech v režii členů sportovního tenisového oddílu VUT v Brně. **Tenis VIP osobností** poznamenala skutečnost, že se řada z nich rozjela po republice. Rektor VUT v Brně Prof. Jan Vrbka si však čas našel. Z VIP osobností se zúčastnil například zástupce IBM Ing. Radek Sazama.
- **Vodáckou všestrannost** předváděli studenti v loděnici v Jundrově. Zdolávali prvky různé náročnosti – projížděli slalom a zkoušeli i eskymácké obraty.

- **Turnaj v plážovém volejbale** byl postaven jako kvalifikace na akademické mistrovství ČR. Vzhledem k tomu, že byl organizován vyřazovacím způsobem, čekal na vyřazené hráče **turnaj ve volejbale dvojic**.
- Zklamáním pro pořadatele byla nízká účast na běžecké „**VUTácké míli**“, o kterou nebyl velký zájem.
- Naopak překvapila **střelba**, o kterou se na střelnici zajímalo nečekaně mnoho účastníků sportovního dne i přes to, že tato disciplína vůbec není v nabídce sportovních aktivit CESA. Zúčastnilo se jí na 55 zájemců.

(Připravil David Daniel, foto Zbyněk Zelinka, CESA)

SUMMARY:

On Thursday 17th May 2001, a BUT sports day was organised for students and academic staff. On this occasion, Professor Jan Vrbka, Rector of BUT, ordered a day of rest for all the BUT faculties. Several days before the BUT sports day, several sports events were held. Competitions in 28 special disciplines were prepared at BUT's own and hired sports centres. A total of 804 students and 192 university employees and visitors were competing or playing on the sports grounds.

Turnaj v plážovém volejbale byl kvalifikací na akademické mistrovství ČR.

Chcete mít vždy náskok?

Spojte svou budoucnost s **IBM**

Využijte nabídky pracovních příležitostí v novém expertním centru IBM v Brně. Zájemci o zaměstnání si mohou nové prostory IBM GS Delivery Center Czech Republic prohlédnout již 1. a 2. června, kdy IBM pořádá DNY OTEVŘENÝCH DVEŘÍ.

- 1. 6. od 10.00 do 18.00 h. IBM GS Delivery Center, Technická 23, Brno**
- 2. 6. od 10.00 do 14.00 h. IBM GS Delivery Center, Technická 23, Brno**

V případě zájmu vyplňte dotazník na naší web stránce ibm.com/cz/delivery_center a svůj životopis v angličtině pošlete na e-mailovou adresu: delivery_center@cz.ibm.com